

COMUNICARE A COMISIEI**COVID-19: Orientări privind punerea în aplicare a dispozițiilor relevante ale UE în domeniul procedurilor de azil și de returnare și privind relocarea**

(2020/C 126/02)

Virusul COVID-19 s-a răspândit în întreaga lume și a determinat adoptarea de diverse măsuri pentru a încetini ritmul contaminării. La 10 martie 2020, șefii de stat sau de guvern ai statelor membre ale Uniunii Europene au subliniat necesitatea unei abordări europene comune și a unei strânse coordonări cu Comisia ⁽¹⁾. În special, miniștrii sănătății și miniștrii de interne au fost invitați să asigure o coordonare adecvată și să urmărească elaborarea de orientări europene comune.

Amploarea amenințării cu care ne confruntăm astăzi la nivel global pune în evidență necesitatea absolută a coordonării la nivelul UE, pentru a maximiza impactul potențial al măsurilor luate la nivel național.

În acest context, Comisia a adoptat la 16 martie 2020 o comunicare către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu prin care a solicitat restricționarea temporară a călătoriilor neesențiale către UE având în vedere epidemia de COVID-19 ⁽²⁾. Derogările de la aceste restricții temporare se aplică persoanelor care au nevoie de protecție internațională sau care trebuie admise pe teritoriul statelor membre din alte motive umanitare. Măsurile luate de statele membre pentru a ține sub control și a limita răspândirea COVID-19 ar trebui să se bazeze pe evaluări ale riscurilor și pe avize științifice și trebuie să rămână proporționale. Orice restricții în domeniul azilului, returnării și relocării trebuie să fie proporționale, puse în aplicare în mod nediscriminatoriu și să ia în considerare principiul nereturnării și obligațiile care decurg în temeiul dreptului internațional.

Pandemia are consecințe directe asupra modului în care sunt puse în aplicare de către statele membre normele UE în materie de azil și returnare, precum și un efect perturbator asupra relocării. Comisia recunoaște pe deplin dificultățile cu care se confruntă statele membre în contextul actual atunci când pun în aplicare normele UE relevante în acest sens. Orice măsură luată în domeniul azilului, relocării și returnării ar trebui să țină seama în totalitate și de măsurile de protecție a sănătății introduse de statele membre pe teritoriile lor pentru a preveni și a ține sub control răspândirea COVID-19.

În acest context, pentru a sprijini statele membre, Comisia a elaborat aceste orientări (denumite în continuare „orientările”), cu sprijinul Biroului European de Sprijin pentru Azil (EASO) și al Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), fără a aduce atingere principiului conform căruia doar Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate furniza interpretări investite cu autoritate ale dreptului Uniunii.

Orientările prezintă modalitățile de asigurare a continuității procedurilor în măsura posibilului, asigurând în același timp pe deplin protecția sănătății și a drepturilor fundamentale ale oamenilor, în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a UE. În același timp, aceste orientări reamintesc principiile fundamentale care trebuie aplicate în continuare, astfel încât accesul la procedura de azil să existe în continuare în cea mai mare măsură posibilă în timpul pandemiei de COVID-19. În special, toate cererile de protecție internațională trebuie să fie înregistrate și prelucrate, chiar dacă aceste demersuri vor avea loc cu anumite întârzieri. Trebuie asigurat tratamentul de urgență și de bază al bolilor, inclusiv pentru COVID-19.

În acest sens, orientările oferă, de asemenea, consiliere practică și identifică instrumente, inclusiv prin indicarea bunelor practici emergente din statele membre cu privire la modalitățile de continuare a procedurilor de azil și de returnare, precum și a activităților legate de relocare în condițiile actuale, având în vedere că legislația actuală nu prevede consecințele specifice care rezultă dintr-o situație de pandemie.

Pentru a preveni și a limita răspândirea COVID-19, ar trebui aplicate, de asemenea, după caz, măsuri de sănătate publică, cum ar fi examene medicale, distanțarea socială, carantina și izolarea pentru resortisanții țărilor terțe, inclusiv solicitanții de protecție internațională, persoanele relocate sau resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere neregulamentară în Uniune, cu condiția ca aceste măsuri să fie rezonabile, proporționale și nediscriminatorii.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/03/10/statement-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-on-covid-19/>

⁽²⁾ COM (2020) 2050 final.

Orientările practice incluse în acest document sunt menite să ofere exemple cu privire la ceea ce se poate face în limitele acquis-ului, exemple pe care fiecare stat membru le poate utiliza dacă este cazul, ținând seama de practicile naționale existente și de resursele disponibile.

Orientările se referă în special la:

Azil: înregistrarea și depunerea cererilor, modalitățile de realizare a interviurilor, precum și aspectele privind condițiile de primire, inclusiv luarea în custodie publică, precum și procedurile prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 604/2013 (denumit în continuare „Regulamentul Dublin”).

Relocare: modalități practice pentru a continua, în măsura în care este posibil, operațiunile de pregătire, astfel încât să se permită reluarea fără probleme a relocărilor de îndată ce acest lucru este din nou posibil.

Returnare: măsuri practice care ar putea facilita efectuarea procedurilor de returnare în circumstanțele actuale, sprijinind returnarea voluntară și reintegrarea, protejând migranții de consecințele nedorite ale măsurilor restrictive asupra deplasărilor internaționale, garantând accesul la servicii esențiale adecvate și clarificând, în același timp, condițiile în care luarea în custodie publică a migranților în situație neregulară este rezonabilă și proporțională.

Furnizarea de orientări este un exercițiu dinamic, care ar putea fi necesar să evolueze. Acest exercițiu va fi completat de activități ale agențiilor UE relevante sub forma organizării unor reuniuni tematice specifice ⁽³⁾ pentru a sprijini statele membre cu consiliere practică suplimentară și pentru a facilita schimbul de bune practici. În plus, sunt disponibile, de asemenea, orientări generale ale EASO cu privire la mai multe aspecte esențiale specifice care fac obiectul prezentelor orientări ⁽⁴⁾.

1. Azil

Măsurile luate la nivel național pentru a limita interacțiunea socială între personalul din domeniul azilului și solicitanții de azil au un impact asupra proceselor de azil. Cu toate că autoritățile sanitare naționale pot lua măsurile necesare, pe baza evaluării riscurilor și a avizelor științifice, pentru a ține sub control și a limita răspândirea COVID-19, astfel de măsuri ar trebui să fie proporționale și să respecte legislația UE, inclusiv Carta drepturilor fundamentale. Prin urmare, chiar dacă există întârzieri, cererile resortisanților țărilor terțe care solicită protecție internațională trebuie să fie înregistrate de autorități și aceștia trebuie să fie în măsură să le depună. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită situației persoanelor vulnerabile, familiilor și minorilor (inclusiv minorii neînsoțiți), iar toți solicitanții de protecție internațională trebuie să fie tratați cu demnitate și, cel puțin, să poată avea acces la drepturile lor fundamentale și să și le poată exercita.

În ceea ce privește procedurile de azil, având în vedere că o situație precum cea generată de pandemia de COVID-19 nu a fost prevăzută în Directiva 2013/32/UE (denumită în continuare „Directiva privind procedurile de azil”), poate fi avută în vedere aplicarea unor norme derogatorii, cum ar fi cele stabilite în directivă în cazul unui număr mare de cereri simultane ⁽⁵⁾. În plus, Regulamentul (UE) nr. 603/2013 (denumit în continuare „Regulamentul privind Eurodac”) prevede în mod specific posibilitatea de a amâna colectarea de amprente digitale din cauza măsurilor luate pentru a proteja sănătatea publică ⁽⁶⁾.

Referitor la responsabilitatea pentru examinarea cererilor, este prevăzută o marjă de flexibilitate în Regulamentul Dublin în ceea ce privește, în special, interviurile individuale, procedurile de reintegrare a familiei pentru minorii neînsoțiți și aplicarea clauzelor discreționare.

În ceea ce privește condițiile de primire, statele membre pot recurge la posibilitatea prevăzută în Directiva 2013/33/UE (denumită în continuare „Directiva privind condițiile de primire”) de a stabili în mod excepțional, în cazuri justificate în mod corespunzător și pentru o perioadă rezonabilă care ar trebui să fie cât mai scurtă posibil, condiții materiale de primire diferite de cele solicitate în mod normal ⁽⁷⁾. Aceste condiții diferite trebuie, în orice caz, să acopere nevoile de bază, inclusiv asistența medicală. Măsurile de carantină sau izolare pentru prevenirea răspândirii COVID-19 nu sunt reglementate de acquis-ul UE în materie de azil. Astfel de măsuri pot fi impuse și solicitanților de azil în conformitate cu legislația națională, cu condiția să fie necesare, proporționale și nediscriminatorii.

⁽³⁾ Rețeaua EASO în materie de procese de azil a organizat la 2 aprilie 2020 o reuniune tematică online privind desfășurarea interviurilor individuale de la distanță, iar la 8 aprilie 2020 - o reuniune tematică online cu privire la depunerea cererilor de azil de la distanță. De asemenea, rețeaua de relocare și de admitere umanitară a EASO a organizat o reuniune online pentru a discuta impactul COVID-19 asupra operațiunilor de relocare din statele membre.

⁽⁴⁾ Ghid practic al EASO: interviurile individuale și Ghidul EASO privind procedura de azil: standarde operaționale și indicatori operaționali și Ghidul EASO privind planificarea pentru situații de urgență în contextul primirii

⁽⁵⁾ Articolul 6 și articolul 31 din Directiva 2013/32/UE.

⁽⁶⁾ Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 603/2013.

⁽⁷⁾ Articolul 18 din Directiva 2013/33/UE.

1.1. *Procedurile de azil*

În ceea ce privește accesul la procedura de protecție internațională, având în vedere necesitatea de a aplica distanțarea socială și din cauza lipsei de personal, mai multe state membre au raportat închiderea administrațiilor în materie de azil sau accesul doar în urma unei notificări prealabile prin telefon sau prin servicii electronice. Statele membre au raportat, de asemenea, restricții privind serviciile legate de înregistrarea cererilor de protecție internațională. Unele state membre au precizat că înregistrarea cererilor este în general suspendată sau este permisă numai pentru cazuri excepționale și/sau pentru persoane vulnerabile.

Articolul 6 alineatul (5) din Directiva privind procedurile de azil le permite statelor membre să prelungească termenul de înregistrare a cererilor la zece zile lucrătoare în cazul în care solicitările simultane din partea unui număr mare de resortisanți ai unor țări terțe sau de apatrizi fac foarte dificilă, în practică, respectarea acestor termene. Ar trebui să fie posibil ca statele membre să aplice această normă derogatorie pentru o perioadă de timp limitată în cazul în care autorităților naționale le este foarte dificil, în practică, să respecte termenul de trei sau șase zile pentru înregistrare ca urmare a situației generate de pandemia de COVID-19, lucru care ar putea avea un impact similar, având în vedere obiectivul general al legislației și interesele aflate în joc, cu cel al unei dificultăți care rezultă dintr-un număr mare de cereri simultane, ținând seama de faptul că legislația actuală nu face referire la circumstanțele specifice care rezultă dintr-o situație de pandemie. În orice caz, orice întârzieri suplimentare în înregistrarea cererilor nu ar trebui să afecteze drepturile care le revin solicitanților în temeiul Directivei privind condițiile de primire care se aplică din momentul depunerii unei cereri.

În conformitate cu articolul 6 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva privind procedurile de azil, statele membre ar trebui să se asigure că personalului autorităților susceptibile să primească cereri de protecție internațională (cum ar fi poliția, polițiștii de frontieră, autoritățile din domeniul imigrației și personalul din centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică) îi sunt furnizate informații cu privire la modificările introduse în ceea ce privește înregistrarea și depunerea cererilor, astfel încât acesta să poată trimite cazurile spre înregistrare și să informeze solicitanții cu privire la locul și la modalitățile de depunere a cererilor de protecție internațională.

Orientări practice:

- Personalul autorităților susceptibile să primească cereri de protecție internațională ar trebui să fie informat cu privire la orice modificări temporare ale procedurilor de acces la procedura de azil din cauza impactului pandemiei de COVID-19, cum ar fi programul de lucru redus al autorităților responsabile cu examinarea cererilor de azil, restricțiile în ceea ce privește accesul publicului, posibilitatea de a stabili contacte de la distanță prin telefon, etc.
- Informațiile cu privire la astfel de modificări și dispoziții temporare ar trebui puse la dispoziția publicului larg, de exemplu prin intermediul site-ului web public al autorităților responsabile cu examinarea cererilor de azil, astfel încât resortisanții țărilor terțe sau apatrizii să aibă cunoștință de acestea înainte de a depune o cerere de protecție internațională. Aceste informații ar fi, de asemenea, utile pentru organizațiile societății civile care pot oferi asistență solicitanților.
- În cazul în care accesul la sediile autorităților responsabile cu examinarea cererilor de azil este încă asigurat, informațiile relevante ar trebui să fie afișate, de preferință, prin intermediul infograficelor și al altor forme de comunicare vizuală, în măsura în care este posibil.
- O serie de state membre au instituit diferite sisteme de înregistrare a solicitanților fără să existe contact direct cu personalul competent în materie de azil. Un exemplu de bună practică este înregistrarea solicitanților în cabine speciale aflate la sediul administrației, oferind informații în limba solicitantului și asigurând colectarea de informații.

Depunerea cererilor:

În unele state membre este posibilă depunerea cererilor de protecție internațională prin poștă. Comisia recomandă ca, în cazul în care este necesar, să se poată depune cereri prin intermediul unui formular fie prin poștă, fie, de preferință, online. În conformitate cu articolul 6 alineatul (4) din Directiva privind procedurile de azil, cererea va fi considerată ca fiind depusă când formularul a fost primit de autoritățile competente.

Orientări practice:

- Dacă este necesar și în măsura posibilului, depunerea cererilor poate fi organizată online (prin depunerea unui formular online). În astfel de cazuri, solicitanții ar trebui să aibă acces ușor la formularul corect care trebuie completat online.
- Ca măsură de protecție de bază, în cazul în care cererile sunt depuse online sau prin poștă, solicitanții ar trebui să aibă dovezi cu privire la faptul că au depus o cerere de azil, cum ar fi un e-mail de confirmare sau o scrisoare recomandată.

- Ar trebui să se adopte măsuri specifice pentru a se asigura faptul că solicitanții sunt informați într-o limbă pe care o înțeleg sau se presupune în mod rezonabil că o înțeleg cu privire la procedura care trebuie urmată și la drepturile și obligațiile lor în cursul procedurii.
- De asemenea, ar trebui să se ia măsuri specifice pentru a se asigura că se furnizează informații cu privire la posibilele consecințe pentru solicitanți ale nerespectării obligațiilor care le revin și ale refuzului de a colabora cu autoritățile.

Interviurile individuale:

Multe state membre au amânat interviurile individuale. Altele organizează interviuri adoptând dispoziții specifice, cum ar fi utilizarea de sisteme de videoconferință sau instalarea de geamuri de protecție. Comisia recomandă ca statele membre să utilizeze, în măsura în care este posibil, astfel de dispoziții temporare specifice, cu condiția ca autoritățile competente să adopte dispozițiile necesare privind instalațiile și să asigure servicii de interpretare, precum și accesul la asistență juridică și reprezentare.

Statele membre pot face uz de articolul 14 alineatul (2) litera (b) din Directiva privind procedurile de azil și pot omite interviul individual, în funcție de circumstanțele cazului, în special dacă există indicii rezonabile care sugerează că este posibil ca un solicitant să fi contractat COVID-19. În astfel de cazuri, se depun eforturi rezonabile pentru a-i permite solicitantului să prezinte informații suplimentare. Absența unui interviu individual nu trebuie să afecteze în mod negativ decizia autorității decizionale.

În plus, în cazul în care legislația națională permite acest lucru, este posibil să se efectueze examinarea preliminară a admisibilității unei cereri ulterioare numai pe baza unor documente prezentate în scris, fără organizarea unui interviu individual în conformitate cu articolul 42 alineatul (2) litera (b) din Directiva privind procedurile de azil.

Orientări practice:

- Interviurile individuale ar trebui, în măsura în care acest lucru este posibil, să fie realizate de la distanță prin utilizarea sistemelor de videoconferință, cu excepția cazului în care anumite nevoi procedurale speciale fac ca interviul individual prin videoconferință să nu fie adecvat pentru solicitant (de exemplu, solicitanți traumatizați sau supuși unor persecuții pe criterii de gen, copii, solicitanți cu deficiențe de auz). În plus, ar trebui să se utilizeze interpretarea simultană de la distanță prin canale telefonice specializate.
- În cazul în care autoritățile au instituit săli de videoconferință, acestea ar trebui, de asemenea, să asigure prezența (virtuală) a consilierilor juridici, a altor consilieri și a unor persoane de încredere pentru a sprijini solicitantul. Ar trebui să se asigure un mediu sigur, inclusiv un cadru de confidențialitate. Măsurile legate de confidențialitate includ, de asemenea, securitatea conexiunii.
- În cazul în care videoconferințele nu sunt fezabile din punct de vedere tehnic sau adecvate, statele membre ar putea, pe baza recomandărilor în materie de sănătate și siguranță, să recurgă la dispozițiile necesare de distanțare spațială și socială pentru a asigura reducerea riscului de infectare, cum ar fi instalarea de geamuri de protecție. Chiar și în cazurile în care recurgerea la videoconferință nu este fezabilă din punct de vedere tehnic, ar trebui explorată posibilitatea de a utiliza interpretarea simultană de la distanță.
- Trebuie să fie respectate normele UE privind transcrierile și/sau înregistrările interviurilor. Pe lângă videoconferință, ar trebui să se asigure modalități alternative pentru a le permite solicitanților să prezinte probe într-un mod care să garanteze siguranța și confidențialitatea documentelor transmise, de exemplu de către rețeaua de primire sau de către sucursalele locale sau de către ministerele relevante. Sala de videoconferință ar putea fi dotată cu un scanner, de exemplu, pe care solicitantul l-ar putea folosi pentru a trimite documente.
- În cazul în care interviurile individuale sunt efectuate de la distanță, această circumstanță, precum și eventualele elemente care ar putea duce la o denaturare suplimentară în timpul interviului ar trebui luate în considerare atunci când se examinează cererea. Mai multe informații sunt disponibile în Ghidul practic al EASO: Evaluarea probelor.
- În cazurile în care responsabilii de caz lucrează de la distanță, este important ca aceștia să aibă acces la canalele uzuale pentru a obține consiliere din partea responsabililor de caz cu calificări superioare, a autorităților de supraveghere și/sau a experților, utilizând sisteme securizate de comunicare, garantând securitatea și protecția datelor cu caracter personal.

Termenul pentru încheierea procedurii de examinare

Articolul 31 alineatul (3) litera (b) din Directiva privind procedurile de azil le permite statelor membre să prelungească perioada de șase luni prevăzută pentru încheierea examinării cererilor cu o perioadă care să nu depășească nouă luni în cazul în care un număr mare de resortisanți ai unor țări terțe sau de apatrizi solicită simultan protecție internațională, ceea ce ar face foarte dificilă, în practică, încheierea examinării în acest termen. Ținând seama de faptul că circumstanțele specifice care rezultă dintr-o situație de pandemie nu au fost prevăzute de către colegiutor, ar trebui să fie posibil ca statele membre să aplice această normă derogatorie temporară în cazul în care le este foarte dificil, în practică, să respecte termenul de șase luni pentru examinarea cererilor ca urmare a situației generate de pandemia de COVID-19, care ar putea avea un impact similar, având în vedere obiectivul general al legislației și interesele aflate în joc, cu cel al unei dificultăți care rezultă dintr-un număr mare de cereri simultane.

1.2 Dublin

Transferuri efectuate în temeiul Regulamentului Dublin:

EASO a adresat un chestionar⁽⁸⁾ statelor membre cu privire la punerea în aplicare a transferurilor în temeiul Regulamentului Dublin și, în continuarea acestui demers, Comisia a trimis o solicitare de date specifice. Pe baza răspunsurilor primite din partea statelor membre, începând cu 30 martie 2020, numărul maxim de cazuri în care incapacitatea actuală de a transfera solicitanții către statul membru responsabil din cauza pandemiei de COVID-19 a dus la un transfer al responsabilității este cu puțin peste 1 000⁽⁹⁾ începând cu 25 februarie 2020 și această situație a afectat 6 state membre.

Pe baza răspunsurilor statelor membre, se estimează că 25 de state membre vor avea maximum 6 000 de cazuri în care responsabilitatea ar putea fi transferată înainte de 1 iunie 2020 în cazul în care transferurile nu sunt reluate din cauza pandemiei de COVID-19. Cu toate acestea, unele state membre, inclusiv statele membre cu un număr mare de cazuri Dublin, nu au fost în măsură să scadă din numărul total cazurile în care persoana s-a sustras procedurii sau cazurile care sunt încă pendinte la nivel administrativ sau în fața unei instanțe sau să identifice termenele individuale și, prin urmare, au comunicat numărul de cazuri în care responsabilitatea poate fi transferată pe baza unei estimări. Prin urmare, numărul preconizat de cazuri în care responsabilitatea poate fi transferată din cauza pandemiei de COVID-19 în următoarele două luni va fi semnificativ mai mic.

Cooperarea strânsă dintre statele membre are o importanță fundamentală pentru buna funcționare a sistemului Dublin. Comisia încurajează toate statele membre să reia transferurile cât mai curând posibil din punct de vedere practic, având în vedere evoluția circumstanțelor. Comisia și EASO sunt pregătite să faciliteze cooperarea între statele membre, inclusiv cooperarea bilaterală, după caz.

Înainte de efectuarea oricărui transfer, statele membre ar trebui să aibă în vedere situația referitoare la COVID-19, inclusiv cea care rezultă din presiunea puternică exercitată asupra sistemului de sănătate, în statul membru responsabil. În plus, statele membre ar trebui să aibă în vedere evitarea amânării examinării cererilor, ținând seama de situația actuală.

În cazul în care transferul către statul membru responsabil nu se efectuează în termenul aplicabil, responsabilitatea este transferată către statul membru care a solicitat transferul în temeiul articolului 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin. Nicio dispoziție din regulamentul nu permite derogarea de la această regulă într-o situație precum cea care rezultă din pandemia de COVID-19.

În ceea ce privește minorii neînsoțiți, procedura de reîntregire a familiei cu un membru de familie, frate sau soră ori rudă, ar putea continua după expirarea termenelor de transfer prevăzute la articolul 29, în cazul în care acest lucru este în interesul superior al copilului și în cazul în care durata procedurii pentru plasarea unui minor a condus la depășirea acestui termen, astfel cum se prevede la articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul de punere în aplicare Dublin⁽¹⁰⁾.

În plus, în temeiul articolului 17 alineatul (2) din Regulamentul Dublin, un stat membru poate cere unui alt stat membru, în orice moment înainte de adoptarea unei decizii privind fondul unei cereri, să primească solicitanții pentru a reuni persoane aflate în orice relații de natură familială din motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale, chiar dacă statul membru în cauză nu este, în principiu, responsabil. Această regulă ar putea fi aplicată și în cazurile în care criteriile obligatorii privind reîntregirea familiei erau aplicabile, însă imposibilitatea efectuării unui transfer din cauza COVID-19 a dus la nerespectarea termenelor de transfer.

Având în vedere faptul că circumstanțele specifice care rezultă dintr-o situație de pandemie nu au fost prevăzute de către colegiutori, statele membre ar trebui să poată aplica o astfel de clauză discreționară, chiar și în cazul în care obiectivul nu este de a reuni persoane aflate în relații de natură familială.

⁽⁸⁾ „Nivel practic/tehnic pentru a oferi o imagine de ansamblu a impactului COVID-19 asupra practicii Dublin”.

⁽⁹⁾ Unele state membre au fost în măsură să ofere doar o estimare.

⁽¹⁰⁾ Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 al Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe, JO L 222, 5.9.2003, p. 3, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 al Comisiei din 30 ianuarie 2014, JO L 39, 8.2.2014, p. 1.

Statele membre pot conveni, pe bază bilaterală și de la caz la caz, asupra faptului că, după ce transferurile Dublin pot fi reluate, statele membre care au fost responsabile de solicitanți înainte de suspendare vor accepta să fie din nou responsabile de solicitanții în cauză.

Aplicarea acestei reguli ar necesita consimțământul solicitantului, astfel cum se prevede la articolul 17 alineatul (2).

Procedurile Dublin

Interviuri: În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul Dublin, statele membre nu au obligația de a organiza un interviu individual în cazul în care solicitantul a primit informații relevante privind punerea în aplicare a regulamentului menționat ⁽¹¹⁾ și a oferit deja, prin alte mijloace, informațiile relevante pentru determinarea statului membru responsabil. Sub rezerva îndeplinirii acestor condiții, o astfel de renunțare la interviu poate fi considerată o măsură corespunzătoare, în special dacă există suspiciunea că solicitantul în cauză a contractat COVID-19. În cazul în care se renunță la interviu, statul membru trebuie să se asigure că solicitantul are posibilitatea de a prezenta informații suplimentare relevante pentru determinarea corectă a statului membru responsabil înainte de luarea unei decizii de transfer.

Acordarea de prioritate minorilor neînsoțiți și cazurilor de unitate familială: În situația în care administrațiile statelor membre își adaptează practicile de lucru, ceea ce poate afecta capacitatea de a trata toate cazurile Dublin în timp util, statele membre ar trebui să acorde prioritate prelucrării cazurilor referitoare la minorii neînsoțiți, la alte persoane vulnerabile sau la unitatea familiei.

Conectivitatea IT: Având în vedere obligația statelor membre de a comunica între ele prin intermediul rețelei DublinNet și într-o situație de adaptare a practicilor de lucru, măsură la care au recurs multe state membre, statele membre ar trebui să examineze, cu prioritate, modul în care conexiunea la rețeaua DublinNet poate fi menținută sau accesată în contextul măsurilor de muncă la distanță, pentru ca să se poată prelucra în continuare cazurile Dublin, asigurându-se totodată protecția datelor în conformitate cu dreptul UE.

Orientări practice:

- Interviurile Dublin ar trebui, în cazul în care sunt necesare și în măsura posibilului, să fie efectuate de la distanță, prin utilizarea videoconferinței cu interpretarea necesară de la distanță. Orientările practice generale privind interviurile individuale de mai sus sunt aplicabile și în cazul interviurilor Dublin. Statele membre care renunță la interviu în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul Dublin ar trebui să se asigure că, în măsura posibilului, informațiile necesare pentru desfășurarea procedurii Dublin sunt colectate de la solicitant la momentul înregistrării cererii. Statele membre ar putea, de asemenea, să stabilească o adresă de e-mail specială pe care solicitantul să o utilizeze ca alternativă la transmiterea documentelor și a altor mijloace de probă și informații, asigurând totodată protecția datelor în conformitate cu dreptul UE. Mai multe informații sunt disponibile în Ghidul practic al EASO privind punerea în aplicare a Regulamentului Dublin III: interviul și evaluarea probelor ⁽¹²⁾ și în Orientările privind procedura Dublin: standarde operaționale și indicatori ⁽¹³⁾.
- În ceea ce privește cazurile referitoare la minorii neînsoțiți și la reîntregirea familiei, statele membre ar trebui să pună accentul pe evaluarea posibilităților de identificare a membrilor de familie și pe obținerea consimțământului în etapa înregistrării. Autoritățile naționale pot alege să notifice astfel de cazuri unității lor „Dublin” naționale fie direct după înregistrare, fie la sfârșitul zilei, prin întocmirea unei liste de cazuri prioritare.
- Statele membre ar putea pune rețeaua DublinNet la dispoziția unui număr suficient de membri ai personalului care lucrează de la distanță. Schimbul de date între statele membre trebuie să se efectueze prin intermediul punctelor de acces naționale (*National Access Points*, PNA) ale statelor membre și statele membre trebuie să asigure o conexiune securizată și un acces securizat la rețeaua DublinNet. Fiecare membru al personalului care lucrează de la distanță și care trebuie să aibă acces la rețeaua DublinNet ar trebui să aibă la dispoziție dispozitive și instrumente care să îi permită accesul securizat la PNA-ul statelor membre. De exemplu, una dintre posibilități constă în configurarea VPN-ului între dispozitivul membrului personalului și PNA-ul statului membru care este instalat în biroul „Dublin”. eu-LISA poate sprijini statele membre și transmite experiența acestora în ceea ce privește aspectele legate de rețea sau de securitate. În cazul în care nu este disponibilă o soluție tehnică pentru personalul care lucrează de la distanță, unitatea națională „Dublin” poate alege să mențină un serviciu de permanență la birou, respectând orientările naționale privind sănătatea și siguranța în contextul COVID-19.

⁽¹¹⁾ Enumerate la articolul 4 din Regulamentul Dublin.

⁽¹²⁾ EASO, „Ghid practic privind punerea în aplicare a Regulamentului Dublin III: interviul și evaluarea probelor”.

⁽¹³⁾ EASO, „Orientări privind procedura Dublin: standarde operaționale și indicatori”.

1.3 Asigurarea condițiilor de primire pentru solicitanții de azil

Examen medical: Multe state membre au introdus examene medicale mai stricte pentru solicitanți și testarea obligatorie privind COVID-19 pentru persoanele nou-sosite. În conformitate cu articolul 13 din Directiva privind condițiile de primire, statele membre pot efectua un examen medical al solicitanților de protecție internațională din motive de sănătate publică, pentru a identifica măsurile de precauție corespunzătoare care trebuie puse în aplicare, respectând totodată drepturile fundamentale și principiul proporționalității, necesității și nediscriminării.

Îngrijiri medicale: Articolul 19 din Directiva privind condițiile de primire prevede că solicitanții primesc îngrijirile medicale necesare, care includ, cel puțin, îngrijirile de urgență și tratamentul de bază al bolilor și al afecțiunilor mintale grave. Statele membre ar trebui să ia măsurile necesare pentru a se asigura că îngrijirile medicale în cauză includ, în cazul în care este necesar, tratamentul pentru COVID-19.

Carantină/izolare: Multe state membre utilizează măsuri de carantină sau de izolare pentru prevenirea răspândirii COVID-19. Aceste măsuri nu sunt reglementate de Directiva privind condițiile de primire. Măsurile de carantină sau de izolare se pot aplica solicitanților de protecție internațională în temeiul legislației naționale, cu condiția ca aceste măsuri să fie rezonabile, proporționale și nediscriminatorii. Aceasta înseamnă, în special, că un stat membru ar putea aplica măsuri de carantină/izolare solicitanților de protecție internațională care sosesc la frontierele sale numai dacă respectivul stat membru aplică astfel de măsuri, chiar dacă nu neapărat identice, tuturor persoanelor care sosesc din zone afectate de pandemie și măsuri corespunzătoare în ceea ce privește persoanele prezente deja pe teritoriul său.

Orientări practice:

- Ar trebui să se acorde prioritate examinării medicale a solicitanților care prezintă cel mai mare risc de contaminare, cum ar fi persoanele în vârstă sau cele cu boli cronice, precum și a persoanelor nou-sosite în centrele de cazare sau în centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică.
- În cazul în care este necesar, s-ar putea institui o carantină cu o durată de 14 zile pentru toate persoanele nou-sosite în centre de sosire speciale sau în zone special amenajate ale centrelor de primire și ale centrelor de cazare a străinilor luați în custodie publică. Autoritățile ar putea, de asemenea, să ia temperatura resortisanților țărilor terțe la intrarea și la ieșirea din centre pentru a detecta simptomele bolii. Ar putea fi instituit un mecanism de monitorizare zilnică pentru evaluarea posibilelor cazuri suspecte.
- Se recomandă, ca măsură minimă, ca fiecare centru de primire să aibă o încăpere de izolare pentru persoanele cu rezultat pozitiv la testul pentru SARS-CoV-2 care să respecte standardele relevante de izolare.
- Solicitanții de protecție internațională care au nevoie de îngrijiri medicale speciale ar trebui să fie repartizați în centre special destinate acordării de îngrijiri medicale sau să fie transferați către astfel de centre.
- Solicitanții și beneficiarii de protecție internațională cu pregătire medicală pot oferi sprijin sistemului național de sănătate în ceea ce privește COVID-19. Statele membre sunt încurajate să le acorde acces la piața forței de muncă și să faciliteze recunoașterea calificărilor lor profesionale sau a statutului lor profesional.

Condiții materiale de primire:

Unele state membre au închis unele centre, cum ar fi centrele de sosire, dar au deschis alte centre, cum ar fi adăposturile de urgență. Unele state membre reduc, de asemenea, rata de ocupare a centrelor și limitează accesul sau vizitele la acestea pentru a evita deplasarea persoanelor.

Conform dreptului UE, statele membre trebuie să se asigure că, din momentul în care o persoană depune o cerere, condițiile materiale de primire le oferă solicitanților un nivel de trai adecvat, care să le garanteze subzistența și să le protejeze sănătatea fizică și mintală.

În cazul în care condițiile de primire sunt asigurate în centre de primire colective, Comisia recomandă să se utilizeze întreaga capacitate de primire a statelor membre pentru a furniza, în măsura posibilului, o distanțare socială suficientă între solicitanți, izolându-i totodată pe cei aflați în situație de risc. Aceste măsuri ar putea servi atât ca acțiuni preventive, cât și ca acțiuni de reacție cu privire la persoanele cu rezultat pozitiv la testul pentru SARS-CoV-2, acordând o atenție specială grupurilor vulnerabile, inclusiv solicitanților cu handicap, persoanelor în vârstă sau rezidenților cu probleme de sănătate.

Orientări practice:

- Chiar dacă poate fi dificil să se pună în aplicare pe deplin protocoalele medicale, autoritățile de primire ar trebui să solicite consultanță tehnică din partea autorităților competente în ceea ce privește protocoalele medicale ce implică măsuri de distanțare spațială și socială pentru a reduce transmiterea virusului. Personalul ar trebui să beneficieze de cursurile de formare necesare și de informațiile de care are nevoie pentru a pune în aplicare în centrele de primire modificările convenite în ceea ce privește gestionarea și fluxurile de lucru conexe care decurg din noile protocoale medicale.
- În cazul în care centrele de primire sunt suprapopulate, fiind astfel dificil să se aplice protocoalele medicale, solicitanții ar trebui, în măsura posibilului, să fie transferați în alte centre. În cazul în care există capacități de primire neutilizate, rata de ocupare a fiecărui centru poate fi redusă pentru a diminua riscurile de răspândire a bolilor. Închiderea planificată a unor centre de primire ar putea fi amânată pentru a se asigura o ocupare mai redusă.
- Pentru a reduce rata de ocupare, statele membre ar putea, de asemenea, să încurajeze persoanele care au alte soluții de cazare să părăsească centrele de primire deschise, oferindu-le bonuri de masă.
- Cantinele colective se numără printre locurile în care se întâlnesc grupuri mari de rezidenți. După caz, prelungirea orelor de funcționare a cantinei, punerea în aplicare a muncii în schimburi sau amenajarea unui nou spațiu în interior sau în exterior ar putea reduce numărul de persoane prezente în același timp și ar permite asigurarea unei distanțe mai mari între acestea. Aceleași măsuri ar putea fi aplicate în centrele care au bucătării comune în care rezidenții își gătesc singuri.
- În locul activităților comunitare și al celor de grup (fotbal, sală în care este instalat un televizor, cursuri de limbi străine), s-ar putea oferi posibilitatea ca infrastructura să fie utilizată în mod individual sau de familii nucleare prin stabilirea de intervale orare sau prin efectuarea anumitor activități online, prin intermediul internetului și al videoconferințelor.
- Un număr cât mai mare posibil de persoane aparținând grupurilor cu risc de infectare cu SARS-CoV-2 ar putea fi transferate către centre de primire mai individualizate sau ar putea fi grupate într-un coridor separat de rezidenții care nu aparțin grupurilor de risc. De asemenea, grupurile vulnerabile ar trebui să beneficieze de o protecție specială, de exemplu în timpul furnizării hranei, a banilor de buzunar etc.
- Se recomandă ca statele membre să asigure continuitatea sprijinului psihosocial și a celui privind sănătatea mintală, chiar dacă de la distanță, ca mijloc de reducere a stresului, a anxietății și a tensiunilor care rezultă din această situație.
- Se recomandă ca statele membre să ia măsuri de reducere a riscurilor legate de violența sexuală și de cea bazată pe gen, care ar putea crește în contextul restricțiilor de deplasare în cadrul centrelor de primire. Ar trebui să se asigure în continuare, în măsura posibilului, accesul la serviciile de sprijin conexe.
- Anumite termene, precum și valabilitatea documentelor relevante pentru solicitanți și cea a documentelor de ședere pentru beneficiarii de protecție internațională ar putea fi prelungite pentru a se asigura faptul că aceste persoane nu sunt penalizate pe nedrept pentru că nu au acces la autoritățile responsabile.

Măsuri preventive și de igienă:

Toate statele membre au instituit deja măsuri de igienă speciale și efectuează dezinfecții regulate în cadrul centrelor de primire. Comisia recomandă ca aceste măsuri preventive și de igienă să continue și să se axeze pe rezidenți, precum și pe personalul care lucrează în centre colective.

Orientări practice:

- Informarea solicitanților, într-o limbă pe care o înțeleg sau se presupune în mod rezonabil că o înțeleg, cu privire la măsurile naționale luate pentru limitarea și prevenirea răspândirii coronavirusului. În acest scop, aceleași mesaje și conținuturi difuzate publicului larg ar putea fi utilizate ca produse de comunicare destinate solicitanților, oferind servicii de traducere în limbile necesare.
- Informarea și sensibilizarea solicitanților în special cu privire la igiena mâinilor, distanțare socială, tuse, carantină sau izolare, măsurile de igienă, împiedicarea întrunirilor, utilizarea spațiilor publice, regulile de conduită impuse, restricțiile de deplasare etc., precum și cu privire la ceea ce trebuie să facă în cazul în care bănuiesc că ar putea fi infectați.

- Este recomandabil ca suprafețele din cadrul spațiilor colective care sunt utilizate des, ca de exemplu sălile de mese, să fie dezinfectate de mai multe ori pe zi. Alte spații comune ar trebui, de asemenea, să fie dezinfectate pe tot parcursul săptămânii.
- La intrarea în centrul de primire și în locuri importante din cadrul centrului ar putea fi instalate chiuvete suplimentare. De asemenea, centrele de primire le pot oferi rezidenților măști sau le pot da posibilitatea de a avea măști proprii, dacă sunt disponibile.
- Vizitele neesențiale la centrele de primire ar putea fi limitate temporar pentru a restrânge răspândirea COVID-19. Acest lucru nu ar trebui să ducă la impunerea unor limitări nejustificate avocaților, tutorilor, UNHCR și (în cazul centrelor închise) organismelor de monitorizare a luării în custodie publică.
- Personalului i s-ar putea oferi posibilitatea de a lucra de la distanță sau în schimburi pentru a se asigura distanțarea socială și programe de lucru mai flexibile.

Modalități diferite pentru condițiile materiale de primire:

Unele state membre oferă un serviciu mai limitat în cadrul centrelor de primire, de exemplu prin suspendarea activităților de grup și a consilierii față în față.

În cazul în care, din cauza COVID-19, autoritatea de primire nu dispune de personal suficient sau de resurse suficiente pentru a asigura funcționarea adecvată a centrelor de primire disponibile, statele membre pot recurge la posibilitatea prevăzută la articolul 18 alineatul (9) litera (b) din Directiva privind condițiile de primire pentru a oferi, în cazuri justificate în mod corespunzător și pentru o perioadă rezonabilă care trebuie să fie cât mai scurtă posibil, modalități diferite de cele utilizate în mod normal pentru condițiile materiale de primire. Aceste condiții diferite trebuie să acopere, în orice caz, nevoile de bază ale solicitanților, în special asistența medicală, subzistența, precum și siguranța fizică și demnitatea.

Orientări practice:

- S-ar putea înființa adăposturi de urgență în cazul în care nu sunt disponibile centre obișnuite de primire sau de sosire. Nevoile de bază și demnitatea umană ar trebui garantate în toate circumstanțele.
- Serviciile neesențiale, cum ar fi activitățile de grup și consilierea față în față, ar putea fi suspendate pe termen scurt, în cazul în care această suspendare este necesară în vederea asigurării distanțării sociale. Se recomandă ca statele membre să instituie dispoziții pentru a asigura comunicarea și consilierea de la distanță, inclusiv prin intermediul unei linii de asistență telefonică.

Educație pentru copii:

În temeiul articolului 14 din Directiva privind condițiile de primire, statele membre trebuie să acorde copiilor minori ai solicitanților și solicitanților minori acces la educație, în condiții similare celor prevăzute pentru proprii resortisanți.

Asigurarea unui acces continuu la educație reprezintă o provocare cu care se pot confrunta autoritățile naționale din cauza măsurilor care vizează prevenirea și limitarea răspândirii COVID-19. În acest context, mai multe state membre au instituit modalități de școlarizare la domiciliu sau alte modalități de învățare la distanță. Dacă aceste modalități au fost puse la dispoziția resortisanților, măsurile luate ar trebui să țină seama de interesul superior al copilului, în conformitate cu articolul 23 din Directiva privind condițiile de primire, și, pe cât posibil, de vârsta și de nevoile minorilor în cauză. Serviciile educaționale pot fi furnizate față în față în centrele de cazare, în cazul în care furnizarea acestora este compatibilă cu normele de distanțare socială.

Orientări practice:

- Asigurarea accesului la școlarizare la domiciliu sau a altor modalități de învățare la distanță pentru copiii minori ai solicitanților și pentru solicitanții minori, în condiții similare celor de care beneficiază copiii care sunt resortisanți ai statului respectiv. Școlarizarea la domiciliu ar putea include, de exemplu, servicii de învățare online sau de e-learning cu ajutorul unor profesori care să efectueze verificări de la distanță zilnic sau săptămânal, alocarea de teme de citire și de exerciții pentru studiul la domiciliu, distribuirea de seturi recreative și educaționale și difuzarea de programe de radio, de podcasturi sau de programe de televiziune cu conținut educațional.

- În scopuri de învățare online sau de e-learning, ar putea fi necesar să se îmbunătățească accesul la internet în centrele de primire colective, punând la dispoziție rețele fără fir (dacă părinții au propriile dispozitive de comunicare) și calculatoare, care trebuie utilizate în conformitate cu normele de distanțare socială.
- Furnizorii de servicii educaționale, inclusiv furnizorii de cursuri de limbi străine sau de educație informală (de exemplu, ONG-urile), ar trebui să își poată continua activitățile fie în centru, atât timp cât normele de distanțare socială și măsurile sanitare preventive pot fi asigurate, fie de la distanță, utilizând servicii online.
- Pe site-ul Rețelei inter-agenții privind educația în situații de urgență (<https://inee.org/>) se găsesc orientări privind asigurarea activităților educaționale în contextul pandemiei de COVID-19.

Solicitanții luați în custodie publică în conformitate cu Directiva privind condițiile de primire:

În ceea ce privește solicitanții luați în custodie publică din motivele prevăzute în Directiva privind condițiile de primire, în conformitate cu articolul 11 din aceasta, „[s]ănătatea, inclusiv sănătatea mintală, a solicitanților aflați în detenție care sunt persoane vulnerabile constituie o preocupare principală a autorităților naționale” (cum ar fi COVID-19).

Orientări practice:

- Pentru solicitanții luați în custodie publică, ar trebui să se mențină accesul la spațiile în aer liber. Unele state membre au redus timpul pe care persoanele luate în custodie publică sunt autorizate să îl petreacă în afara centrului de cazare a străinilor luați în custodie publică, pentru ca rezidenții să intre în contact cu mai puține persoane din comunitate. Orice restricții, inclusiv limitarea vizitatorilor, trebuie explicată cu atenție în prealabil și ar putea fi introduse măsuri alternative de asigurare a contactului cu familia și cu prietenii, de exemplu prin apeluri telefonice sau prin intermediul internetului.
- De asemenea, ar putea fi luată în considerare eventuala necesitate de sporire a sprijinului emoțional și psihologic, de sensibilizare transparentă și de furnizare de informații privind boala.
- Orientările OMS „Acțiuni de pregătire, prevenire și control privind COVID-19 în închisori și în alte centre de detenție” (*Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention*, <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/prisons-and-health/news/news/2020/3/preventing-covid-19-outbreak-in-prisons-a-challenging-but-essential-task-for-authorities>) oferă informații utile privind modul de prevenire și de abordare a izbucnirii unei eventuale epidemii într-un loc de detenție, subliniind, totodată, elementele importante ale drepturilor fundamentale care trebuie respectate în contextul acțiunilor de răspuns la COVID-19.

1.4 Regulamentul Eurodac

Prelevarea și transmiterea amprentelor digitale:

Articolul 9 alineatul (2) din Regulamentul Eurodac prevede că, atunci când nu este posibil să se preleveze amprente digitale ale unui solicitant din motive legate de sănătatea acestuia sau de protecția sănătății publice, statele membre trebuie să preleveze și să transmită amprente digitale respective cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 48 de ore de la momentul la care aceste motive de sănătate nu mai sunt valabile.

Ampreente digitale ale tuturor resortisanților țărilor terțe care fac obiectul obligației de a se supune amprentării digitale ar trebui prelevate, cât mai repede posibil, asigurându-se totodată protecția sănătății publice.

2. Relocare

Izbucnirea crizei provocate de COVID-19 a dus la o perturbare gravă a operațiunilor de relocare, care au fost suspendate temporar atât de statele membre, cât și de UNHCR și OIM. În plus, UNHCR a suspendat evacuările umanitare de urgență în vederea relocării ulterioare. Din aceleași motive, este împiedicat în prezent și accesul la țările terțe care găzduiesc refugiați.

Comisia recunoaște acest context dificil și impactul său asupra punerii în practică a angajamentelor asumate de statele membre cu privire la cele 29 500 de locuri de relocare pentru 2020. Cu toate acestea, Comisia încurajează statele membre să dea în continuare dovadă de solidaritate față de persoanele care au nevoie de protecție internațională și de țările terțe care găzduiesc un număr mare de refugiați. Impactul COVID-19 asupra situației din aceste țări terțe poate spori urgența relocărilor.

Comisia încurajează statele membre ca, în măsura în care este posibil ținând cont de măsurile de urgență luate în materie de sănătate, să continue activitățile legate de relocare în perioada de criză, ca să fie pregătite să reia relocările în condiții de siguranță pentru toți cei implicați, atunci când acest lucru va fi din nou posibil.

Având în vedere perturbările actuale ale operațiunilor de relocare, Comisia va sprijini statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a angajamentelor lor pentru 2020; mai precis, Comisia va fi flexibilă în ceea ce privește prelungirea perioadei de punere în aplicare după 2020, pentru a se asigura că statele membre au suficient timp să își respecte integral angajamentele asumate în cadrul exercițiului din 2020.

Orientări practice:

- Comisia încurajează statele membre să analizeze posibilitatea unor noi modalități de lucru pentru a menține funcționarea programelor lor de relocare. În special, statele membre ar trebui să analizeze, în strânsă cooperare cu UNHCR, posibilitatea de a accepta propuneri de relocare pe bază de dosare și de a desfășura interviuri video cu interpretare simultană de la distanță, precum și de a aplica măsuri de orientare de la distanță înainte de plecare, de îndată ce acestea vor fi din nou posibile în primele țări de azil, inclusiv prin utilizarea Mecanismului de sprijin pentru relocare al EASO de la Istanbul. Astfel, s-ar asigura faptul că selectarea persoanelor care au nevoie de protecție internațională poate continua și că persoanele selectate vor fi pregătite să călătorească pe teritoriul statelor membre de îndată ce restricțiile de călătorie vor fi ridicate.
- Având în vedere că persoanele care au nevoie de protecție internațională și persoanele care călătoresc din alte motive umanitare sunt exceptate de la restricționarea temporară a călătoriilor neesențiale, statele membre sunt încurajate să faciliteze sosirea continuă a persoanelor sau a grupurilor de persoane care au nevoie de protecție internațională și care au fost deja selectate pentru relocare, atunci când acest lucru este fezabil în condițiile actuale. În acest sens, este necesară o cooperare strânsă cu OIM și UNHCR, inclusiv în ceea ce privește examenele medicale anterioare plecării și eventualele măsuri de carantină.
- De asemenea, statele membre sunt încurajate să își revizuiască planurile operaționale de relocare pentru a ține seama de probabilitatea unor riscuri sporite în materie de sănătate, de exemplu prin efectuarea de teste pentru depistarea COVID-19 sau prin stabilirea modalităților de carantină.
- Comisia invită statele membre să utilizeze pe deplin rețeaua de relocare și de admisie umanitară a EASO ca forum principal pentru schimbul de informații, stabilirea de noi modalități de lucru și elaborarea în comun a unor strategii de ieșire din blocajul actual al operațiunilor de relocare. Având în vedere complexitatea operațiunilor de relocare, o cooperare strânsă între statele membre poate facilita reluarea rapidă și eficientă a relocărilor. UNHCR și OIM vor fi, de asemenea, implicate în activitatea rețelei, în funcție de necesități.
- În ceea ce privește programele de sponsorizare privată legate de relocare, statele membre sunt încurajate să mențină deschise canalele de comunicare cu organizațiile de sponsori și sponsorii individuali, pentru a-i ține la curent cu situația actuală a programelor de relocare și cu posibilele sosiri viitoare. Pentru statele membre în care există deja programe de sponsorizare privată, ar trebui să se continue procesul de recrutare și de verificare a sponsorilor, pentru a se extinde capacitățile disponibile de găzduire viitoare.

3. Returnare

Prezenta secțiune urmărește să ofere orientări pentru a sprijini autoritățile naționale să identifice măsurile care ar putea fi luate pentru a asigura continuitatea și siguranța procedurilor de returnare a resortisanților țărilor terțe în țările lor de origine sau de tranzit în contextul actualei pandemii de COVID-19.

Atunci când desfășoară acțiuni și proceduri de returnare, autoritățile competente ale statelor membre trebuie să țină seama pe deplin de măsurile naționale de protecție a sănătății care vizează prevenirea și limitarea răspândirii COVID-19 și să le aplice în mod proporțional și nediscriminatoriu tuturor resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită situației și nevoilor persoanelor vulnerabile. Ar trebui să se țină seama, de asemenea, de situația specială din țara terță în cauză în ceea ce privește măsurile naționale de protecție a sănătății și impactul COVID-19.

Măsurile luate la nivel mondial pentru a limita pandemia de COVID-19 au un efect semnificativ asupra returnării migranților în situație neregulamentară. Statele membre se confruntă cu dificultăți practice în desfășurarea activităților și operațiunilor de returnare către țări terțe, inclusiv din cauza disponibilității reduse a personalului autorităților din domeniul imigrației, care poate fi, de asemenea, responsabil cu punerea în aplicare a măsurilor de sănătate publică. Astfel de dificultăți sunt legate în primul rând de provocările legate de punerea în aplicare a măsurilor de securitate și sănătate pentru a proteja atât resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere neregulamentară, cât și personalul care lucrează în domeniul returnării.

Dificultățile se referă, de asemenea, la disponibilitatea mult redusă a zborurilor comerciale și a altor mijloace de transport, precum și la măsurile de restricționare a intrării introduse de țările terțe pentru a limita răspândirea COVID-19. Frontex oferă cu regularitate informații actualizate cu privire la măsurile luate de transportatorii aerieni și de țările terțe în aplicația de gestionare integrată a returnărilor (IRMA). În acest context, este esențial să se ia toate măsurile necesare pentru a reduce la minimum riscurile pentru sănătate cu care se confruntă persoanele care participă la operațiunile, procedurile și activitățile de returnare.

În pofida perturbărilor temporare cauzate de aceste măsuri necesare, activitatea în materie de returnare ar trebui să continue, în special prin desfășurarea activităților care pot fi efectuate în pofida măsurilor restrictive (de exemplu identificarea, emiterea de noi documente de călătorie, înscrierea în programele de returnare voluntară asistată și de reintegrare), pentru a pregăti reluarea operațiunilor de returnare, în momentul în care aceasta va fi posibilă. **Procedurile de returnare ar trebui** să continue în măsura în care este posibil, iar statele membre ar trebui să fie pregătite, și cu sprijinul Frontex, să reia procedurile de returnare și să recupereze întârzierile în momentul în care perturbarea cauzată de măsurile restrictive va înceta. Comisia și Frontex vor sprijini autoritățile naționale să își coordoneze eforturile.

Returnarea migranților în situație neregulamentară care au ales să părăsească teritoriul UE în mod voluntar ar trebui să fie în continuare sprijinită și promovată în mod activ, luându-se toate măsurile sanitare de precauție necesare. Mai mult decât oricând, ar trebui să se acorde prioritate returnărilor voluntare, întrucât acestea reduc riscurile la adresa securității și a sănătății ale operațiunilor de returnare, inclusiv prin reducerea la minimum a riscurilor pentru migranții în situație neregulamentară și personalul însoțitor implicat.

Autoritățile naționale se confruntă cu provocări de ordin practic cu privire la gestionarea luării în custodie publică prealabilă îndepărtării atunci când pun în aplicare măsurile de prevenire a riscului de contaminare și a răspândirii COVID-19.

Ar trebui să se mențină cooperarea și contactele strânse cu țările terțe în ceea ce privește identificarea resortisanților lor, emiterea de noi documente de călătorie pentru aceștia și returnarea acestora, recunoscând totodată pe deplin preocupările lor și măsurile restrictive pe care le-au adoptat și luând toate măsurile sanitare de precauție necesare. Țările terțe au în continuare obligația, în temeiul dreptului internațional, de a-și readmite resortisanții. Multe țări terțe încearcă să faciliteze și să organizeze repatrierea resortisanților lor blocați în străinătate și iau măsuri de protecție a sănătății care se aplică la sosire. Statele membre ar trebui să coopereze cu autoritățile țărilor terțe pentru a se asigura că aceste măsuri de sănătate publică sunt respectate pe deplin atunci când migranții în situație neregulamentară se întorc în țara lor de origine, astfel încât să poată avea loc cât mai multe operațiuni de returnare. Comisia este pregătită să sprijine statele membre în eforturile lor de cooperare cu țările terțe în materie de readmisie.

Frontex este pregătită să acorde asistență statelor membre pentru organizarea tuturor operațiunilor de returnare către țări terțe pe calea aerului, în special pentru a facilita repatrierea, cu ajutorul zborurilor regulate sau charter, atât a persoanelor care fac obiectul returnării voluntare, cât și a celor care fac obiectul returnării forțate, și să ofere autorităților naționale asistența necesară.

În pofida tuturor eforturilor rezonabile, vor exista cazuri în care returnările nu vor putea fi efectuate din cauza măsurilor luate pentru limitarea răspândirii pandemiei de COVID-19. În astfel de cazuri, statele membre dispun de o largă putere de apreciere pentru a acorda migranților în situație neregulamentară un permis de ședere sau o altă autorizație care conferă un drept de ședere, din motive de compasiune, umanitare sau de altă natură, astfel cum se prevede la articolul 6 alineatul (4) din Directiva 2008/115/CE (denumită în continuare „Directiva privind returnarea”).

Procese de returnare

Măsurile naționale introduse pentru a preveni și a limita răspândirea COVID-19 limitează posibilitățile autorităților de returnare de a intra în contact direct cu persoanele returnate și cu autoritățile țărilor terțe.

Este necesar să se atenueze consecințele unor astfel de restricții, pentru a se asigura că măsurile luate de autoritățile competente în cursul procedurilor administrative se bazează pe circumstanțele individuale ale fiecărui migrant în situație neregulamentară, țin seama în mod corespunzător de acestea și garantează dreptul de a fi ascultat, în conformitate cu principiile generale ale dreptului UE. Prin urmare, autoritățile competente ar trebui să utilizeze mijloace alternative care să nu impună prezența fizică a resortisantului țării terțe sau care să prevadă o prezență fizică redusă a acestuia pentru a se conforma acestor cerințe.

Este, de asemenea, încurajată cu fermitate o abordare similară pentru a menține deschise canalele de comunicare și de cooperare cu autoritățile țărilor terțe, într-o perioadă în care, din cauza măsurilor restrictive, personalul consular din multe țări terțe este, de asemenea, mai puțin disponibil pentru procedurile de identificare și de emitere de noi documente de călătorie. Acest lucru ar facilita clarificarea și avansarea procedurilor în cazuri individuale și, prin urmare, returnarea, după ce situația va permite acest lucru.

În ciuda limitărilor actuale, returnările voluntare rămân opțiunea cea mai viabilă pentru a sprijini plecarea migranților în situație neregulamentară. Prin urmare, este esențial să se promoveze posibilitățile de returnare voluntară, inclusiv posibilitățile de asistență pentru reintegrare, și să se asigure continuitatea programelor naționale de returnare voluntară asistată și de reintegrare, ținând cont totodată de impactul COVID-19 asupra țărilor terțe. Resortisanții țărilor terțe care doresc să se înscrie în astfel de programe ar trebui să poată face în continuare acest lucru, iar activitățile de consiliere în materie de returnare și reintegrare ar trebui să continue în măsura posibilului, utilizând instrumente care reduc sau nu necesită proximitatea fizică.

Orientări practice:

- Utilizarea videoconferințelor, a corespondenței scrise sau a altor canale de comunicare virtuală și la distanță pentru realizarea de interviuri, cu asigurarea accesului la interpretare și la asistență juridică. La nivel național, ar putea fi puse la dispoziție orientări pentru toate părțile implicate.
- Utilizarea videoconferințelor și a altor mijloace electronice disponibile, cum ar fi sistemele de gestionare a cazurilor de readmisie, pentru a menține contactul cu autoritățile consulare ale țărilor terțe și a înregistra progrese în cazurile individuale.
- Utilizarea sprijinului oferit de Frontex, atunci când este posibil, pentru a spori disponibilitatea și utilizarea videoconferințelor, precum și a altor mijloace și canale electronice de comunicare virtuală și la distanță.
- Utilizarea capacităților ofițerilor de legătură în materie de imigrație și ale ofițerilor de legătură ai UE pentru returnare operațională în țările terțe pentru a sprijini procedurile de identificare și de emitere de noi documente de călătorie.
- Utilizarea formularelor online, a interviurilor telefonice și a altor forme de comunicare la distanță pentru a continua activitățile de consiliere în materie de returnare și reintegrare și pentru înscrierea în programele de returnare voluntară asistată și de reintegrare. Prelungirea termenelor de înscriere în astfel de programe. Menținerea unor contacte strânse cu furnizorii de servicii de reintegrare din țările terțe. În cazul în care furnizorii de servicii nu își pot furniza serviciile obișnuite în țări terțe, luarea în considerare a ajustării pachetelor de reintegrare acordate de statele membre.
- Utilizarea sprijinului financiar al Frontex pentru a ajusta sistemele naționale de gestionare a cazurilor de returnare (REAMAS) în vederea înregistrării informațiilor necesare referitoare la persoanele returnate, asigurând respectarea normelor de protecție a datelor.

Termenul pentru plecarea voluntară

Din cauza restricțiilor semnificative privind zborurile comerciale și a măsurilor restrictive introduse de țările terțe referitoare la sosirile din Europa, resortisanții țărilor terțe care fac obiectul unei decizii de returnare care prevede un termen pentru plecarea voluntară se pot afla în imposibilitatea de a se conforma unei astfel de decizii în termenul stabilit, în ciuda eforturilor și bunelor lor intenții. În consecință, resortisanții țărilor terțe pot face obiectul unei interdicții de intrare din cauza nerespectării unei decizii de returnare, astfel cum se prevede la articolul 11 alineatul (1) din Directiva privind returnarea. Cu toate acestea, migranții în situație neregulamentară nu pot fi considerați responsabili și nu pot suferi consecințe negative pentru o situație care se află în afara controlului lor.

Pentru a preveni apariția unei astfel de situații, statele membre ar trebui să utilizeze posibilitatea prevăzută la articolul 7 alineatul (2) din Directiva privind returnarea și să prelungească termenul pentru plecarea voluntară cu o perioadă de timp corespunzătoare, ținând seama de circumstanțele specifice fiecărui caz în parte, de durata și natura măsurilor restrictive și de disponibilitatea mijloacelor de transport către țara terță de returnare.

De asemenea, statele membre ar trebui să acorde un termen pentru plecarea voluntară mai lung de 30 de zile în momentul emiterii deciziei de returnare dacă, ținând seama de circumstanțele specifice ale cazului și în special de disponibilitatea mijloacelor de transport către țara terță de returnare, este clar de la început că resortisantul în cauză al unei țări terțe nu va putea părăsi țara în termen de 30 de zile.

În cazul în care termenul pentru plecarea voluntară se prelungește și în cazul în care executarea deciziei este suspendată temporar, migranții în situație neregulamentară ar trebui să primească o confirmare în scris, astfel cum se prevede în Directiva privind returnarea (articolul 14).

În cazul în care termenul pentru plecarea voluntară nu poate fi respectat din cauza lipsei mijloacelor de transport către țara terță de returnare sau din orice alt motiv independent de voința persoanei respective și legat de măsurile restrictive, statele membre ar trebui să se abțină de la emiterea unei interdicții de intrare sau să retragă o interdicție de intrare emisă.

Orientări practice:

- Utilizarea, atunci când este necesar și proporțional, a posibilității de a impune anumite obligații în scopul de a evita riscul de sustragere în cursul termenului pentru plecarea voluntară, astfel cum sunt prevăzute la articolul 7 alineatul (3) din Directiva privind returnarea, cum ar fi obligația de a rămâne într-un anumit loc sau de a prezenta autorităților documentele de identitate sau de călătorie.
- Atunci când se impun măsuri menite să evite riscul de sustragere, este indicat să fie utilizate cele care reduc circulația în spațiile publice și asigură distanțarea socială, cum ar fi raportarea periodică prin apeluri video, în conformitate cu normele de protecție a datelor.

Educația copiilor

Directiva privind returnarea prevede că minorilor ar trebui să li se acorde acces la sistemul de învățământ de bază, în funcție de durata șederii lor, atât în cursul termenului pentru plecare voluntară, cât și în perioadele pentru care îndepărtarea a fost amânată (articolul 14), precum și în timpul luării în custodie publică (articolul 17).

Acordarea accesului la sistemul de învățământ de bază minorilor care fac obiectul unor proceduri de returnare poate reprezenta o provocare pentru autoritățile naționale din cauza măsurilor care vizează prevenirea și limitarea răspândirii COVID-19. În acest context, mai multe state membre au instituit modalități de școlarizare la domiciliu sau alte modalități de învățare la distanță. Dacă aceste modalități au fost puse la dispoziția resortisanților proprii, măsurile luate ar trebui să țină seama pe deplin de interesul superior al copilului (articolul 5) și, pe cât posibil, de vârsta și nevoile minorilor în cauză.

Orientări practice:

- Asigurarea accesului minorilor la școlarizarea la domiciliu sau la alte modalități de învățare la distanță pentru minori, în condiții similare celor de care beneficiază copiii care sunt resortisanți ai statului respectiv. Școlarizarea la domiciliu ar putea include, de exemplu, servicii de învățare online sau de e-learning cu ajutorul unor profesori care să efectueze verificări de la distanță zilnic sau săptămânal, alocarea de teme de citire și de exerciții pentru studiul la domiciliu, distribuirea de seturi recreative și educaționale și difuzarea de programe de radio, de podcasturi sau de programe de televiziune cu conținut educațional.
- În scopul studiului online sau e-learningului, a se lua în considerare sporirea, dacă este necesar, a accesului la internet și a disponibilității calculatoarelor, care trebuie să fie utilizate în conformitate cu normele privind distanțarea socială.
- Furnizorii de servicii educaționale, inclusiv furnizorii de cursuri de limbă sau de educație informală ar trebui să își poată continua activitățile, în cazul în care se poate asigura respectarea normelor de distanțare socială și a măsurilor sanitare preventive, sau de la distanță, recurgând la aplicații online.
- Pe site-ul Rețelei inter-agenții privind educația în situații de urgență (<https://inee.org/>) se găsesc orientări privind asigurarea activităților educaționale în contextul pandemiei de COVID-19.

Asistența medicală

Directiva privind returnarea prevede că resortisanții țărilor terțe trebuie să aibă acces, în măsura posibilului, la îngrijire medicală de urgență și la tratamentul de bază al bolilor. Statele membre ar trebui să ia măsurile necesare pentru a se asigura că, în cadrul acestei îngrijiri medicale de urgență și a tratamentului de bază al bolilor, persoanele returnate au acces la asistența medicală necesară pentru tratarea COVID-19.

Orientări practice:

- Informarea migranților în situație neregulamentară, într-o limbă pe care o înțeleg sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțeleg, cu privire la măsurile naționale luate pentru limitarea și prevenirea răspândirii COVID-19, inclusiv cu privire la igiena mâinilor, distanțarea socială, tuse, carantină sau izolare, măsurile de igienă, împiedicarea întrunirilor, utilizarea spațiilor publice, regulile de conduită impuse, restricțiile de circulație și cu privire la ceea ce trebuie să facă în cazul în care bănuiesc că ar putea fi infectați.

Examine medicale

În temeiul dreptului intern, statele membre pot efectua un examen medical al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere neregulamentară, din motive de sănătate publică, examen care ar trebui să respecte principiul nediscriminării și drepturile fundamentale, pentru a identifica măsurile de precauție adecvate care trebuie puse în aplicare. Acest lucru ar asigura faptul că starea de sănătate a resortisantului țării terțe este luată în considerare în mod corespunzător în cadrul procedurilor de returnare, în conformitate cu acquis-ul UE.

Testările și examenele medicale privind COVID-19 în cazul migranților în situație neregulamentară pot facilita, de asemenea, readmisia, oferind autorităților țărilor terțe asigurări cu privire la riscul redus de contagiune, la fel ca și mențiunile referitoare la posibilitățile de carantină din țările terțe facilitate de parteneri internaționali precum Organizația Internațională pentru Migrație.

Orientări practice:

- Examinele medicale ar trebui efectuate cu prioritate în cazul resortisanților țărilor terțe celor mai expuși riscului de contaminare, cum ar fi persoanele în vârstă sau cele cu boli cronice, precum și al persoanelor nou-sosite în centrele de cazare sau în centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică.
- Atunci când este necesar, se poate impune o carantină de 14 zile în cazul noilor sosiți în centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică sau în centrele de cazare. Autoritățile ar putea, de asemenea, să le verifice temperatura resortisanților țărilor terțe la intrarea și la ieșirea din centre, pentru a detecta simptomele bolii. Ar putea fi instituit un mecanism de monitorizare zilnică pentru evaluarea posibilelor cazuri suspecte.
- Furnizarea unui certificat medical privind COVID-19 pentru persoanele returnate, dacă acest lucru este solicitat de țara terță de returnare; în cazul în care sunt disponibile, colaborarea cu partenerii internaționali pentru a informa persoanele returnate cu privire la posibilitățile de carantină din țările terțe.
- Efectuarea de examene medicale regulate în cazul personalului care se află în contact apropiat cu persoanele returnate.
- Utilizarea sprijinului financiar al Frontex pentru a ajusta sistemele naționale de gestionare a cazurilor de returnare (REAMAS) în vederea înregistrării cazurilor în care un migrant în situație neregulamentară este infectat sau prezintă un risc de infecție, dacă dreptul intern prevede înregistrarea acestor informații, asigurând totodată respectarea normelor de protecție a datelor și a principiilor necesității și proporționalității.

Luarea în custodie publică

Articolul 15 alineatul (4) din Directiva privind returnarea prevede că luarea în custodie publică în scopul îndepărtării încetează imediat atunci când există indicii conform cărora nu mai există posibilitatea rezonabilă a îndepărtării într-un caz individual. Restricțiile temporare introduse de statele membre și de țările terțe pentru a preveni și a limita răspândirea COVID-19 **nu ar trebui interpretate drept conducând în mod automat la concluzia că nu mai există o posibilitate rezonabilă a îndepărtării în toate cazurile.** Pentru a stabili, în fiecare caz, dacă există în continuare o posibilitate rezonabilă a îndepărtării, **se pot lua în considerare mai mulți factori.**

Orientări practice:

- Efectuarea de evaluări individuale înainte de a decide eliberarea migranților aflați în custodie publică, luând în considerare perioada maximă de luare în custodie publică, perioada de când o persoană returnată se află deja în custodie publică, dacă procedurile de identificare/emitere de noi documente de călătorie/readmisie se desfășoară cu diligență.
- Atunci când un resortisant al unei țări terțe este eliberat, utilizarea, dacă este necesar și proporțional, a unor măsuri mai puțin coercitive decât luarea în custodie publică pentru a preveni sustragerea, în conformitate cu articolul 15 din Directiva privind returnarea, cum ar fi, de exemplu, obligația de a rămâne într-un anumit loc sau de a prezenta documente autorităților.
- Pe cât posibil, luarea de măsuri pentru a se asigura că resortisantul țării terțe eliberat din custodia publică poate respecta măsurile naționale de sănătate publică instituite pentru a preveni și a limita răspândirea COVID-19.
- Pentru a se asigura că măsurile mai puțin coercitive respectă măsurile naționale de sănătate publică instituite pentru a preveni și a limita răspândirea COVID-19, utilizarea de măsuri alternative luării în custodie publică care să asigure respectarea măsurilor naționale de sănătate publică, cum ar fi raportarea periodică prin apeluri video, în conformitate cu normele privind protecția datelor.

Utilizarea centrelor specializate de cazare, condițiile luării în custodie publică și distanțarea socială

Pentru a proteja populația de răspândirea COVID-19, autoritățile naționale aplică din ce în ce mai mult distanțarea socială și alte măsuri de precauție. Aceleași reguli se aplică și în centrele de cazare a străinilor luați în custodie publică, în care securitatea și sănătatea atât a migranților aflați în custodie publică, cât și a personalului pot fi, de asemenea, în pericol și trebuie să fie protejate. În consecință, capacitatea maximă efectivă a centrelor specializate de cazare poate fi redusă în mod semnificativ pentru a preveni contaminările.

În cazul în care, din aceste motive, statele membre nu sunt în măsură să ofere cazare în centre specializate de cazare, acestea pot utiliza alte centre adecvate, sub rezerva garanțiilor prevăzute în Directiva privind returnarea, cu condiția să se asigure distanțarea socială și alte măsuri preventive și de igienă. Statele membre ar trebui să țină seama în mod corespunzător de dreptul la viața de familie în cazul cuplurilor și al familiilor cu copii, precum și de situația persoanelor vulnerabile.

Orientări practice:

- Punerea în aplicare a unor măsuri preventive și de igienă în cadrul centrelor, inclusiv distanțarea socială și dezinfectarea periodică a zonelor comune, precum și asigurarea disponibilității unei capacități de izolare adecvate.
- Documentul OMS intitulat *Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention* („Pregătirea, prevenirea și controlul COVID-19 în închisori și în alte locuri de detenție”) ⁽¹⁴⁾ oferă informații utile cu privire la modul de prevenire și de abordare a izbucnirii unei eventuale epidemii într-un loc de detenție, subliniind, totodată, elementele importante ale drepturilor fundamentale care trebuie respectate în contextul acțiunilor de răspuns la COVID-19.
- Vizitele neesențiale ar putea fi limitate pentru a limita și a preveni răspândirea COVID-19; ar putea fi utilizate măsuri alternative, de exemplu comunicarea prin telefon, comunicarea online sau alte instrumente. Acest lucru nu ar trebui să ducă la impunerea unor limitări nejustificate avocaților, tutorilor și organismelor de monitorizare.
- Dacă este necesar pentru asigurarea distanțării sociale, serviciile neesențiale, cum ar fi activitățile de grup și consilierea față în față, ar putea fi suspendate pe termen scurt.

⁽¹⁴⁾ Disponibil la adresa:

<http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/prisons-and-health/news/news/2020/3/preventing-covid-19-outbreak-in-prisons-a-challenging-but-essential-task-for-authorities>.